

บทที่ 15

ภาษีสรรพสามิต

ภาษีสรรพสามิต (excise tax) เป็นภาษีทางอ้อมอีกชนิดหนึ่ง ที่สามารถผลักภาระไปยังผู้บริโภคได้ ฐานภาษีสรรพสามิตได้แก่การบริโภคสินค้าหรือบริการบางชนิดที่มีลักษณะฟุ่มเฟือย ไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพตามปกติ ขัดต่อศีลธรรมอันดี ทำลายสิ่งแวดล้อม เป็นอันตรายต่อสุขภาพ และบริการเพื่อความบันเทิงบางประเภท ตลอดจนสินค้าที่ได้รับสิทธิพิเศษจากรัฐ โดยแยกให้เห็นตัวอย่างดังนี้ ภาษีที่เก็บจากสินค้าที่ฟุ่มเฟือยไม่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น เครื่องแก้วคริสตัล ภาษีที่เก็บจากสินค้าหรือบริการที่ขัดต่อศีลธรรมดีงาม (sin tax) เช่น ไพ่ การพนัน ภาษีที่เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม (environment tax) เช่น สารที่ทำลายชั้นบรรยากาศ ภาษีที่เกี่ยวกับความบันเทิง (entertainment tax) รถยนต์ ไนต์คลับ สถานอาบ อบตัวและนวด ภาษีที่เก็บจากสินค้าที่ได้รับสิทธิประโยชน์จากรัฐ เช่น รถยนต์ เป็นต้น

1. วัตถุประสงค์ในการจัดเก็บ

1.1 เพื่อหารายได้

1.2 เพื่อจำกัดการบริโภคสินค้าและบริการบางประเภทของประชาชน

2. กฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันเป็นไปตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิตพ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นการปรับภาษีสรรพสามิตทั้งระบบ เป็นการรวมกฎหมายสรรพสามิตเดิม 1 ฉบับ ได้แก่ กฎหมายว่าด้วยภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยพิกัดอัตราสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยสุรา กำหมายว่าด้วยยาสูบ กฎหมายว่าด้วยไฟ กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรเงินภาษีสรรพสามิต กฎหมายว่าด้วยการจัดสรรภาษีสุรา เพื่อให้สอดคล้องกับราชอาณาจักรเศรษฐกิจในปัจจุบัน

โดยมีการปรับปรุงวิธีการจัดเก็บภาษีจากการจัดเก็บในอัตราตามมูลค่าหรือตามปริมาณ แล้วแต่อัตราใดจะคิดเป็นเงินสูงกว่า เป็นจัดเก็บตามมูลค่าและตามปริมาณ เปลี่ยนฐานการคำนวณภาษีตามมูลค่าจากราคาขาย ณ โรงงานอุตสาหกรรม กรณีสินค้าที่ผลิตในราชอาณาจักรและราคา ซี.ไอ.เอฟ กรณีสินค้านำเข้า มาเป็นราคาขายปลีกแนะนำการควบคุมสินค้าสุรา ยาสูบ ไฟ ปรับปรุงขั้นตอนการโต้แย้งการประเมินภาษี ปรับปรุงบทกำหนดโทษ ปรับปรุงเพดานอัตราค่าธรรมเนียมต่างๆ และอัตราภาษีให้มีผลบังคับใช้ต่อไปในอนาคตอีก 20 ปี

3. สินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต

ปัจจุบันมีสินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต จำแนกเป็น 21 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 น้ำมันและผลิตภัณฑ์น้ำมัน

หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ที่ผลิตจากปิโตรเลียม ได้แก่ น้ำมันเบนซิน น้ำมันก๊าด น้ำมันเชื้อเพลิงสำหรับเครื่องบิน ไอพ่น น้ำมันดีเซล น้ำมันเชื้อเพลิงหนัก น้ำมันเตา และน้ำมันอื่นๆ ที่คล้ายน้ำมันที่ได้ออกชื่อมาแล้ว

ตอนที่ 2 สินค้าเครื่องดื่ม

เครื่องดื่ม ตามพระราชบัญญัติภาษีสรรพสามิต พ.ศ. 2560 เครื่องดื่ม หมายความว่า สิ่งที่สามารถบริโภคใช้เป็นเครื่องดื่มโดยไม่ต้องเจือปนซึ่งไม่มีแอลกอฮอล์หรือมีแอลกอฮอล์ โดยปริมาตรไม่เกินร้อยละ 0.5 อันบรรจุในภาชนะและผนึกไว้ แต่ไม่รวมถึงน้ำหรือน้ำแร่ตามธรรมชาติ น้ำกลั่นหรือน้ำกรองสำหรับดื่มโดยไม่ปรุงแต่ง น้ำนมจืด น้ำนมอื่นๆที่กำหนดไว้ในกฎหมายว่าด้วยอาหาร เครื่องดื่มที่ผู้ผลิตได้ผลิตขึ้นเพื่อขายปลีกเองโดยเฉพาะอันมิได้มีก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์อยู่ด้วย

ตอนที่ 3 สินค้าเครื่องไฟฟ้า

เครื่องไฟฟ้า หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ ซึ่งใช้พลังงานไฟฟ้า และให้รวมถึงสิ่งที่ใช้ประกอบกับไฟฟ้าหรือเกี่ยวกับไฟฟ้าด้วย

ตอนที่ 4 สินค้าแบตเตอรี่

แบตเตอรี่ หมายความว่า เซลล์หรือหมู่เซลล์ไฟฟ้าซึ่งต่อกันอยู่อย่างอนุกรมหรืออย่างขนานหรือทั้ง 2 อย่าง และสามารถเก็บพลังงานและให้พลังงานไฟฟ้าได้

ตอนที่ 5 สินค้าแก้วและเครื่องแก้ว

แก้วและเครื่องแก้ว หมายความว่า สิ่งของและเครื่องใช้ที่ทำด้วยแก้ว ได้แก่ แก้ว เลด คริสตัลและแก้วคริสตัลอื่นๆ

ตอนที่ 6 สินค้ารถยนต์

รถยนต์ หมายถึง รถที่มีล้อตั้งแต่สามล้อและเดินด้วยกำลังเครื่องยนต์ กำลังไฟฟ้า หรือพลังงานอื่น แต่ไม่รวมถึงรถที่เดินบนราง รถจักรยานยนต์ที่มีพ่วงข้างไม่เกิน 1 ล้อ รถจักรยานยนต์ ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์ และรถยนต์ที่รัฐมนตรีประกาศกำหนด

รถยนต์นั่ง หมายความว่า รถเก๋งหรือรถยนต์ที่ออกแบบสำหรับใช้เป็นปกติวิสัย และให้หมายความรวมถึงรถยนต์ในลักษณะทำนองเดียวกันเช่นรถยนต์ที่มีหลังคาติดต่อกันเป็นเนื้อเดียวกันในลักษณะถาวร ด้านข้างและหรือด้านหลังคนขับมีประตูหรือหน้าต่างและมีที่นั่ง ทั้งนี้ไม่ว่าจะมีที่นั่งเท่าใด

รถยนต์โดยสาร หมายถึง รถตู้หรือรถยนต์ที่ออกแบบเพื่อใช้ขนส่งคนโดยสารจำนวนมาก รวมทั้งรถยนต์ในลักษณะทำนองเดียวกัน

รถยนต์กระบะ หมายความว่า รถยนต์ที่มีตอนหลังเป็นกระบะบรรทุก ซึ่งเปิดโล่งจนถึงท้ายรถโดยไม่มีหลังคา

ตอนที่ 7 สินค้ารถจักรยานยนต์

รถจักรยานยนต์ หมายความว่า รถที่มีล้อไม่เกินสองล้อ ถ้ามีพ่วงข้างมีล้อเพิ่มอีกไม่เกินหนึ่งล้อ เดินด้วยกำลังเครื่องยนต์หรือกำลังไฟฟ้าและให้ความหมายรวมถึงรถจักรยานยนต์ตามกฎหมายว่าด้วยรถยนต์

ตอนที่ 8 สินค้าเรือ

เรือ หมายความว่า ยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด เรือยอชต์ และยานพาหนะทางน้ำทุกชนิด

ตอนที่ 9 ผลิตภัณฑ์เครื่องหอมและเครื่องสำอาง

ผลิตภัณฑ์เครื่องหอม หมายความว่า น้ำหอม หัวน้ำหอม น้ำมันหอม และสิ่งที่ทำให้มีกลิ่นหอมต่างๆแต่ไม่รวมถึงหัวน้ำหอมที่ใช้ได้เฉพาะผลิตสินค้า

เครื่องสำอาง หมายความว่า ผลิตภัณฑ์ปรุงแต่งเพื่อใช้บนผิวหนังหรือส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์สำหรับทำความสะอาด ป้องกัน แต่งเสริมให้เกิดความงามหรือเปลี่ยนแปลงรูปลักษณะโดยถูกต้อง หรือโรย เป็นต้น แต่ไม่รวมถึงเกสซ์ผลิตภัณฑ์

ตอนที่ 10 สีน้าพรหมและสิ่งทอปูพื้นอื่นๆ

พรหมและสิ่งทอปูพื้นอื่นๆ หมายความว่า เครื่องลาดที่ทำจากวัสดุต่างๆ และผลิตภัณฑ์สิ่งทอ เป็นพื้นที่มีวัตถุประสงค์ตั้งแต่ 1 ชั้น ขึ้นไป เพื่อประโยชน์ในการใช้งาน ดังเช่นเครื่องปูลาดปูและสิ่งทอปูพื้นทั่วไป และให้ความหมายรวมถึงของที่มีลักษณะเป็นพรหมและสิ่งทอปูพื้น แต่มีเจตนาใช้เพื่อวัตถุประสงค์อื่น

ตอนที่ 11 สีน้าหินอ่อนและหินแกรนิต

หินอ่อน หมายความว่า หินซึ่งแปรสภาพจากหินปูน ที่มีแคลเซียมคาร์บอเนตเป็นองค์ประกอบหลัก ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบหรือลักษณะใด ซึ่งสามารถนำไปขึ้นรูป ตัด หรือแกะสลักเป็นรูปร่างหรือลวดลายได้

หินแกรนิต หมายความว่า หินอัคนีชนิดหนึ่ง ประกอบด้วยแร่ควอร์ตซ์และเฟลด์สปาร์เป็นส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะอยู่ในรูปแบบและลักษณะใด ซึ่งกรดไม่กัด แข็งและทนทาน สามารถนำไปใช้งานก่อสร้างและประดับตกแต่ง

ตอนที่ 12 สีน้าสารทำลายชั้นบรรยากาศ

สารทำลายชั้นบรรยากาศ หมายความว่า สารเคมีสังเคราะห์ประเภทไฮโดรคาร์บอนที่มีคลอรีน ฟลูออรีน หรือ โบรมีนเป็นองค์ประกอบหรือฮาโลเจนเต็ลไฮโดรคาร์บอน เมื่อมีการสะสมในชั้นบรรยากาศจะทำให้โมเลกุลของโอโซนถูกทำลาย

ตอนที่ 13 สีน้าสุรา

สุรา หมายถึง วัตถุทั้งหลายหรือของผสมที่มีแอลกอฮอล์ซึ่งดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา หรือซึ่งดื่มกินไม่ได้ แต่เมื่อได้ผสมกับน้ำหรือของเหลวอย่างอื่นแล้วสามารถดื่มกินได้เช่นเดียวกับน้ำสุรา

สุราแช่ หมายถึง สุราที่ไม่ได้กลั่น และให้หมายความรวมถึงสุราแช่ที่ได้ผสมกับสุรา แต่ยังมีแรง แอลกอฮอล์ไม่เกินสิบห้าดีกรีด้วย เช่น เบียร์ ไวน์ เป็นต้น

ตอนที่ 14 สีน้ายาสูบ

ยาสูบ หมายถึง ใบยาหรือยาอัดซึ่งได้หั่นเป็นเส้นและแห้งแล้ว

ตอนที่ 15 สินค้าไฟ

ไฟ ตามพระราชบัญญัติไฟ พ.ศ. 2486 มาตรา 4 ให้ความหมายว่า ไฟ ซึ่งทำด้วยกระดาษ หรือหนังหรือซึ่งทำด้วยวัตถุอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง และในมาตรา 5 ห้ามมิให้ผู้ใดทำไฟ หรือนำไฟเข้ามา เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากอธิบดี และในมาตรา 7 ห้ามมิให้ผู้ใดขายไฟเป็นการค้า เว้นแต่ได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงาน การออกใบอนุญาตผู้ขอต้องเสียค่าธรรมเนียมตามที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวง

ปัจจุบันเก็บภาษีจากไฟที่นำเข้ามาเท่านั้นผู้นำเข้าต้องนำไฟประทับตราสรรพสามิตและเสียค่าธรรมเนียมตามชนิดและวัตถุที่ทำไม่เกินร้อยละ 30 บาทและปิดแสตมป์ที่ของไฟที่ชำระค่าธรรมเนียมแล้ว

สำหรับไฟที่ผลิตภายในประเทศไม่มีการเก็บภาษีเพราะ โรงงานผลิตไฟเป็นรัฐวิสาหกิจ สังกัดกรมสรรพสามิตจะผูกขาดการผลิตไฟเพียงผู้เดียว

โรงงานไฟผลิตไฟ 5 ชนิดดังนี้

1. ไฟไทย หรือไฟส่อง สำหรับหนึ่งมี 120 ใบ
2. ไฟส่องจีน สำหรับหนึ่งมี 116 ใบ
3. ไฟจีนสี่สี สำหรับหนึ่งมี 112 ใบ
4. ไฟป็อกกระดาษ สำหรับหนึ่งมี 54 ใบ
5. ไฟป็อกพลาสติก สำหรับหนึ่งมี 54 ใบ สำหรับไฟนำเข้าอนุญาตนำเข้าเฉพาะไฟป็อกเท่านั้น

ตอนที่ 16 สินค้าอื่นๆ

สินค้าอื่นๆ นอกจากตอนที่ 1 ถึงตอนที่ 15 ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

ตอนที่ 17 กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ

กิจการบันเทิงหรือหย่อนใจ หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านบันเทิงหรือหย่อนใจ ต่างๆ ในสถานบริการเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สถานมหรสพ สถานที่ฉายภาพยนตร์ ในดัลลัส คาบาร์เรต ดิสโกเธค คาราโอเกะ ค็อกเทลเลาจน์ สถานอาบน้ำหรืออบตัว แนนวดเป็นต้น

ตอนที่ 18 กิจการเสี่ยงโชค

กิจการเสี่ยงโชค หมายความว่า การประกอบกิจการในด้านการจัดให้มีการเสี่ยงโชคด้วยวิธีการใดๆ เพื่อให้ได้รับเงินรางวัลหรือประโยชน์อย่างอื่น เช่น สนามแข่งม้า เป็นต้น

ตอนที่ 19 กิจการที่มีผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม

หมายถึง การประกอบกิจการที่มีผลกระทบต่อ คุณภาพของสิ่งแวดล้อมเพื่อหารายได้เป็นธุรกิจ เช่น สนามกอล์ฟ เป็นต้น

ตอนที่ 20 กิจการที่ได้รับสัมปทานจากรัฐ

หมายความว่า การประกอบกิจการใดๆ ในลักษณะที่เป็นการให้บริการแก่ประชาชนทั่วไป โดยได้รับอนุญาตหรือสัมปทานจากรัฐให้ดำเนินกิจการได้ เช่น กิจการโทรคมนาคม เป็นต้น

ตอนที่ 21 บริการอื่นๆ

บริการอื่นๆ นอกจากตอนที่ 17 ถึงตอนที่ 20 ตามที่กำหนดโดยพระราชกฤษฎีกา

อัตราภาษีสรรพสามิต

อัตราภาษีสรรพสามิต

1. อัตราตามปริมาณ (ตามสภาพ)
2. อัตราตามมูลค่า (ตามราคา)

คำถามท้ายบทที่ 15

1. ฐานภาษีสรรพสามิต คืออะไร
2. ให้อธิบายวัตถุประสงค์ในการจัดเก็บภาษีสรรพสามิต
3. กฎหมายที่ได้จัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันมีกี่ฉบับอะไรบ้าง
4. การจัดเก็บภาษีสรรพสามิตในปัจจุบันใช้อัตราแบบใด
5. สินค้าและบริการที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต มีลักษณะสำคัญอย่างไร
6. ปัจจุบันมีสินค้าและบริการอะไรบ้างที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต